

XXVII. KÉT DIVATOS MÉREG.

A MORFIUM ÉS AZ ÉTHER.*

Fontenelle előtt egyszer valaki azt mondá, hogy a kávé lassú méreg. »Látom, — vizonzá a szellemes akadémikus, — mert közel 50 éve naponként iszom.«

A mi az előkelő írótól csak tréfás megjegyzés volt, az, sajnos, közönséges okoskodása nagyon sok embernek, kik csak azon egy oknál fogva, mert a veszedelem hirtelen nem éri őket, lassan, de annál biztosabban, jóformán kedvtelésből, és — amint meg fogják látni — gyakran csak a divatot követve, engedik magukat sirjuk felé vezetetni.

Valóban, míg korunkban az emberiség szaporodása csökken, és a tudósok ezen sajnálkoznak: megsemmisítésünk tényezőivel jóformán ellenkezően áll a dolog. Lépten-nyomon fenyegetik létünket! A nagyító üveg leghíresebb tudósunk kezében a levegőben, melyet belehelünk, a vízben, melyet iszunk, hozzáférhetetlen ellenségek milliárdjait tárja fel szemünk előtt, melyek valóságos rablóbandák módjára bánnak el szegény szervezetünkkel. Itt a kolera, mely időközönként el-ellátogat hozzánk; ott a pestis, mely a Kaukázus kapuin át fenyeget; a torokgyík, mely kisdedeinket gyilkolja, és a hagymáz, mely fiatal katonáinkat tizedeli. Végére se érnék, ha mind el akarnám őket sorolni. És minden kívül még az emberi nem maga is hozzájárul a pusztítás művéhez. El sem képzelhető, hol fognak megállapodni a torpédók, a mitrailleuse-ök és az ismétlő puskák feltalálói. És, mintha mindez még elég se lenne, Európa és az új világrész államaiban barátságos szövetségetek támadnak, melyek minden pillanatban légberöpitéssel fenyegetnek, ha továbbra is vonakodunk elfogadni az ő emberiség boldogító társadalmi teóriáikat. És még evvel sem vagyunk a végén! Társadalmi, családi köreinkben vannak

* Regnard P. tanár előadása a »L'Association Scientifique de France« értekezletén.

az emberek, kik mintegy kedvtelésből, divatból, lassan-lassan megmérgezik magukat.

Bizonyára már Önök is hallottak felőlök: a morfinománokról, kik már ismételve megjelentek büntető törvény-székeink előtt is. Angliában társaikat mépezik azok a szerencsétlenek, kiket a legmaróbb pálinka sem elégít már ki, a miért is éthert isznak. Tökéletes alkoholisták ezek; a haladás törvénye szerint utódjai a mi közönséges francia iszákosainknak, ép úgy, mint a morfiüm-élvezők Keletnek theriakosaitól* és Khina ópium-szívóitól erednek.

E levezető társítást teljesen igazolja a mérgeknek nemcsak chemiai, hanem élettani hatása, valamint a mérgezést előidéző társadalmi okok azonossága is.

Ázsiai őseink, kiktől már annyi rozsát örököltünk, eddig maguknak őrizték volt meg a sajtáságos előszeretetet, melyet az ópium és származékai iránt táplálnak.

Már régi időktől fogva szívják az emberek az ópiumot Khnában, és eszik Kis-Ázsiában. Ezekről a mai morfinománok őseiről akarok most néhány szót szólni, hogy utódjaik történetét annál könnyebben megérthessék.

A muzulmánok közt az ópium-rágás szokása pontos számítás szerint inkább csökken, mint növekedik. Zambaco, ki soká tartózkodott keleten, ennek okát abban adja, hogy a török az ópiumban a részegség egy nemét kereste, mit mai nap sokkal könnyebben feltalál a champagne-i vagy bordeaux-i borban. Azonfelül az még az inynek, a nyelvnek, a garatnak is élvezetet nyújt, a mi az ópiumban hiányzik. Hozzá még a val-

* Thériak (*Ἡθιακόν*) valami bódító orvosság és ellenméreg, melyet a régi orvosok mérges állatok harapása ellen használtak; állítólag hetvenféle anyagból készült. A gyógyszerárakban egyes helyeken (Velence) még nem régiben is készítették.

lasi érzület itt is ép úgy gyöngül, mint másutt, és még olyanok is, kik tartózkodnának attól, hogy nyíltan ellenkezzenek a Kóran törvényeivel, iparkodnak velök valahogyan megalkudni. Mohamed idejében se a rum, se a cognac nem volt még feltalálva, és így ő azokat nem is tilthatta meg. De a mi tiltva nincs, az meg van engedve, és így nem egy muzulmán, ki annyira tisztátalannak tartja a bort, hogy ujjával se merné érinteni, minden lelki furdalás nélkül, vagy a nélkül, hogy a paradicsom elvesztésétől félné, kéjeleg a pálinka nyujtotta élvezetben.

De a vallásos emberek, és főképp az ulemák, nem okoskodnak így; ők megmaradtak az ópium mellett, melyet 5—10 centigrammos pilulák alakjában szednek; e pilulákat kis aranyszelencékben mindig magukkal hordozzák, hogy időközönként élvezhessék. E kedves szeröket főképp evés után szeretik, midőn az emésztés folyamata kezdődik, miként nálunk a kávé vagy a teát. Az első hatás aztán távolról sem az álomosság, mint az ember gondolná, hanem ellenkezőleg a testi és szellemi izgatottság egy neme, mely a rendszerint komor keleti embert nyugtalanná, fecsegővé, ingerültté, gyakran veszekedővé teszi.

Barallier azt beszéli, hogy egy boszporusi tengeri kalauz, ki thériakos volt, kénytelen volt mindannyiszor néhány pilulát elnyelni, valahányszor nagy fáradságnak nézett elébe; ekkor aztán a legbámulatosabb ügyessége volt, míg, ha megszokott izgató szere hiányzott, ezer meg ezer hibát elkövetve, a legveszedelmesebbé vált.

A törökök nem elégsznek meg avval, hogy maguk essik az ópiumot, hanem lovaiknak is adnak belőle.

»Egyszer — beszéli Burns — egy benszülöttel egész éjen át utaztam. Körülbelül 30 mérföldnyi fásztó út után kénytelen voltam, indítványát elfogadva, néhány perczre megállapodni. Ez időt ő arra használta, hogy egy körülbelül 2 grammnyi ópium-adagot kimerült lovával megoszson. A hatás

nemsokára meglátszott mindakettőn; a paripa könnyűséggel bevégezte a 40 mérföldnyi útát, a lovas élénk és éber lön.«

Szerencsétlenségre azonban, hogy ez a mesterkelt állapot fenntartassék, az adagokat folyton nagyobbítani kell és ekkor áll be aztán az ópiumrágás második stádiuma, az elbutulás.

A thériakosok társaságokban jönnek össze, hogy ezen bűnöknek adózzanak; az előkelő körökhöz tartozók otthon maguknál, a nép gyermekei különösen erre berendezett — a mi pálinkás bódéinkhoz hasonló — helyeken.

»Tizenkét török, — mondja L a n d g i o r g i a, — ült a fal körüli kereveten; az ebéd után hozták a kávé, a kávé után mindenki ópiumot vett. A hatás nemsokára mutatkozott. A fiatalabbak közül valók élénkebbek és vígabbak lettek mint rendesen voltak; elkezdtek énekelni és nevetgélni. A többi dühösen ugrott fel a kerevetről, kardját rántotta ki, és elkezdett vinni, anélkül azonban, hogy valakit megütöttek vagy megsértettek volna. Midőn a rendőrök közbeléptek, nevetve engedték fegyvereiket elszedni. A legöregebbek végre buta érzéketlenségbe és álomba merültek. Ezeknek egyike, egy hatvan éves agg, ki követ volt, mintha csak márványból volt volna, oly érzéketlen maradt a kardcsörgetés közepette. Szemei félig nyitva álltak; látott, hallott, de mozdulni nem volt képes.«

Az előkelők köreiben ritkán lehet az ember ily jeleneteknek szemtanuja, minthogy idegenek előtt elzárkóznak, midőn ez élvezetnek engedik át magukat; a közönséges embereket azonban nagyon könnyen lehet ez alkalommal az ópiumos-bódékban tanulmányozni.

»Stambulban — mondja Z a m b a c o, — még van egy kávéház, melyet különösen az alsóbb körök ópiumrágói nagyon kedvelnek. Itt a helyiség három fala mellett elhúzódó durva padokon fél napig halotti csend közepette társaságban álmodozásainak engedik át magukat. Ha a szemlélő egy pillantást

vet a henyesség e hajlékába, oly kép tárul eléje, melyet híven vissza adni csak a fényképész bírna. A legkülönbé-
 lébb fejtípusok, formákban végtelenül változó, fehér vagy zöld, egyféle, sima, vagy finoman hímzett szövetből készült, laposra tekert vagy fez körül csavart turbánokkal díszítve, a narkotizmus és elbutulás foka szerint többé-kevésbé le hanyatló szempilláiktól elfátyolyozott, együgyű tekintetű szemek; a legkülön-
 bözőbb kifejezésű arcok: az egyik hanyatt a falnak, a másik szomszédja vállának támaszkodva; egyiknek feje egész súlyával előre, a mellére hanyatlott, és vagy függélyes, vagy vízszintes irányban folyton inog; a másik könyökeit oszlopok módjára térdeire támasztva, fejét két kezébe rejti. Az egyiknek szája félig tátva s a nyála folyik; a másikat ajkai minden lélekzetvételnél, mint a szelentyű fedői, csattanva nyiladoznak; némelykor rőfögő hortyogás zavarja meg e túlvilági lények társaságát, mely a tömeges halálküzdelem gyászos látszatát tünteti fel. — Ez a még mindig tökéletlen képe az »afüdsi-k ezen eldorádó-jának.«

Jóformán ugyanezt a látványt szolgáltatják a távoli kelet híres ópiumbódéi is.

Hogy Khínában és Malinéziában nem eszik, hanem füst alakjában szívják az ópiumot, oly annyira ismeretes tény, hogy külön nem is említéném, ha fontos és érdekes nem lenne arra nézve, hogy megmutassam, mennyire mehet ezen rossz szokás, és következésképpen mily veszedelem fenyeget minket, ha a morfium iránti szeretet nálunk továbbra is úgy terjed és erősödik, mint eddig.

Khínában ezelőtt néhány száz évvel az ópium a mandarinok számára fentartott fényüzési cikk volt; ezek pedig el se rejtőztek, ha vele élni akartak, de alárendeltjeiknek megtiltották; legfeljebb vendégeiket és főkép az idegeneket tisztelték meg vele. Azóta sokat fogyasztottak már e cikkből, és 1840-ben az ópiummal való visszaélés tetőpontját érte el. A mint ismeretes, van erre nézve egy

gazdasági ok, melyet alávalónak is lehet mondani. A khinaiak ugyanis árúik fejében nem fogadnak el mást, mint vert arany- vagy ezüstpénzt, vagy e fémekből való rudakat; az így bejött nemes fémek az országból újra ki nem vitetnek, mi által Európa és Amerika nemes fémkészlete tetemesen csökkent.

Anglia, melynek indiai tartományai temérdek mennyiségű ópiumot szolgáltatnak, most már szerződésileg kényszerítette Khínát arra, hogy az ópium behozatalát megengedje, és azt fémrudakban, nem pedig árucikkokban fizesse, mi által a Khínától visszatartott fém-pénznek tetemes része megint kivándorol. Ezen körülmény fontosságát felfogják azonnal, a mint hallják, hogy mai nap évenként 70,000 láda indiai ópium vitetik be Khínába 300 millió frank értékben. Háromszáz millió frank ára méreg, nemzetjog utján egy egész népre rá erőszakolva! Állítsuk e mellé még Fa u v e l jóslásának a megvalósulását, hogy t. i. a kolerát hozzák nyakára az európaiak ezreinek, csak hogy egy pár csomag gyapot hamarabb érkezzék Londonba, és el se fogják hinni, hogy ilyen szerencsétlenségek okozói ugyanazok az emberek, kik drákói szigorúságú törvényeket alkottak azon tudósok ellen, kik az emberiség fájdalomainak enyhítésére állatokon mernek kísérleteket tenni, ugyanazok, kik nemrég fogságra ítélték egy híres orvost, mert egy egészségügyi kongresszuson az absztin rombolását akarván bemutatni, kísérletei közben megölt egy házi nyulat.

A khinaiak úgy 20—25 éves koruktól kezdve szívják az ópiumot. E célra különféle alakú pipákat használnak. Ezekbe tú segélyével helyezik el a gömbbé alakított ópiumadagot, és a lámpánál meggyújtják.

A közvetlen hatás szédelgésszerű állapotban nyilvánul. A gondok ép úgy eltűnnek, mint a testi fájdalmak; majd égető láz, örültség-féle állapot következik, melyben az egyén lázasan mozog, ordít, és mindent tör, zúz maga körül.

Gyakran lakását elhagyva, a legelső arra menőre rohan és megöli.

Beszélik, hogy egyszer egy ilyen örült oly erővel veté magát egy rendőrségi katonára lándzsájának, hogy nemcsak vashegye, hanem még fanyele is keresztül ment a testén, és így ő egészen közel érvén ellenének testéhez, a kezében tartott törrel átdöfte. Ily szerencsétlenségeknek elejét veendő, a rendőrök egy csapatját nagy kétágú villaalakú fegyverrel látták el, melylyel az örjöngő ópiumszívókat a falhoz szorítják mindaddig, míg törüket elveszik tőlük.

Khínában is vannak a törökországi ópium-bódékhoz hasonló helyiségek, hová az alsóbb osztályú emberek járnak. E helyiségek tulajdonosai egyszerű gondoskodnak dühöngeni kezdő vendégeik megkötötzetéséről is, ha pedig elérték a teljes eltompulás stádiumát, ami soká nem késik, a kerevetre hengergetik és ott hagyják heverni.

Az ópiumszívó ép úgy mint az ópiumevő kénytelen mérgének adagait rohamosan nagyobbítani. Nyolcz—tíz hó mulva naponként már tíz pipával kell szívnia; minden pénze erre megy rá; egy év alatt tönkre van téve; egész vagyont eladja, majd a játéknak adja magát, és ha mindent elvesztett, ujjaire játszik, melyeknek egy-egy ízét vágja le egy baltával, valahányszor vesztes a játékban. Az írók egyértelműleg azt állítják, hogy ilyenkor az ópiumszívó élete öt-hat évnél tovább már nem tart.

Az ópiumszívón szellemi eltompulásán kívül testileg is a rombolás jellemző állapota mutatkozik: étvágyát elveszti; szerveinek működése fennakad; arcza ólomszínűvé válik és egész teste annyira elsoványodik, hogy végre már csak a bőre meg a csontja van meg.

Ily nagymértékű bajjal szemben a császári kormány ellenszereket kísérlet alkalmazzon. Legelőször is nagy vámmal sújtja az ópium behozatalt; de ez nem vezetett célhoz. A khínai hivatalnok nemcsak hazug, hanem még inkább tolvaj is, és épen a zsarolásból nyeri jöve-

delmének legnagyobb részét. Ha de M o g e s-nak hinni akarunk, a S h a n g h a i-i Tao-Tai 1860-ban több mint egy millió pint bornak az árát szerezte csak avval, hogy ópiumot engedett be-csempészni.

Az adó-kudarcz után a kormány a büntető igazsággal próbálta szerencsétjét. 1841-ben Canton alkirálya a következő rendeletet bocsátotta ki:

»Két éve, hogy a Mennyei Birodalom feje minden alattvalójának megtiltotta az ópiumszívást. A nyújtott kegyelmi határidő ez év 12-ik hónapjának 12-ik napján lejár. Ezen időn túl mindenki, ki a tilalom megszegésében bűnös, halállal lakol; feje közszemlére fog kitétetni, ijesztésül azoknak, kik né tán követni akarnák példáját.

Azonban azt hiszem, hogy a magán-elzárás sokkal hathatósabb leend ilyen szörnyű bűn kiirtására, mint a halálbüntetés, és azért kihirdetem, hogy az »örökkévaló tisztaság« kapuja mellett különösen az ópiumszívók számára börtönt építettem. Itt aztán mind, szegények, gazdagok egyaránt, szűk, csak egy ablakkal megvilágított zárkákba fognak záratni, mely zárkákban csak két fapolcz lesz, egyik ágynak, másik széknak. A bűnösök mindennap kapnak egy adag olajat, rizst és főzeléket. Viszsaesés esetében pedig a halálbüntetés várja őket.

Ezen rendeletnek egy nagy hibája volt; a büntetés nem áll arányban a vétséggel, és így alkalmazható nem volt. Képzeljük csak el, hogy a mi törvény-székeink halálra ítélnék mindazokat, kik szivaroznak, vagy tubákolnak. Ugyancsak kellene a megkegyelmezés jogát gyakorolni!

Aztán, a mint kissé körültekintett a császár, csak azt látá, hogy saját nejei is szívják az ópiumot, és ha rendeletnek betűjéhez ragaszkodni akart volna, ki tudja, nem kellett volna-e a halálbüntetéssel saját magán kezdenie?

A törvényhozás után az erkölcsjavításhoz, a prédikáláshoz folyamodtak; a nép közt elterjedt képeken végtelensé-

gig érzékeltették az ópiumszívót érő szerencsétlenségeket. Mindezen propagandának azonban közel ugyanaz az eredménye volt, mint a mi mértékleteségi társaságaink működésének, és a dolgok mai nap is ott állnak még, a hol az előtt.

Uraim! köztünk rendszerint nincsenek se ópiumevők, se ópiumszívók. Mégis beszélnek egyesekről, kik, fájdalmaikat enyhítendő, lassan-lassan hozzászoktak ahhoz, hogy jókora nagy adagokat nyeljenek el e szerből.

A *Salpêtrière*-ben Ball egy asszonyt figyelt meg, ki naponként 60 gramm *laudanum*-ot vett be; *Zambaco* ismerősei köréből egy beteget említ, ki annyira vitte, hogy egy hajtásra kiivott boros pohárral. Magam pedig láttam egy embert, ki soká tartózkodott volt keleten, és ki útközben megivott napjában egy pohárral.

De mai nap már az egész világ tudja, hogy a *thériakosoknak* és a keleti ópiumszívóknak vannak Európában is testvéreik, és ezek a morfinománok. Az előbbiek és az utóbbiak közt csak az a különbség, a mi a barbár és a civilizált emberek közt; a művelődés még a mérgezés módjára is befolyik.

Míg tehát a keleti ember egyszerűen eszi vagy szívja a mák nedvét, közel úgy, a hogy a természet neki szolgál-tatja, addig az európai már finyásabb; ő kiválasztja az ópium hatószereinek rendesen egyikét, és azt oly módon vezet be szervezetébe, hogy még a kellemtelen érintkezést se érezze.

Az ópium nagyon összetett anyag; nem kevesebb mint 17-féle mérget tartalmaz, melyeknek mennyisége az ópium származási helye szerint változó. A két leghatékonyabb a *morfium* és a *codein*, melyek a gyógyászatban gyakran alkalmaztatnak. Ép e két szer az, mely leginkább szerepel a krónikus mérgezés-eknél, melyekkel most fogunk foglal-kozni.

De hogyan lesz az ember morfium-élvezővé, ha francia, ha Párisnak la-koja, és se az általános szokás, se pedig

a különösen erre működő tényezők, a keleti tartományoknak ópiumszívásra berendezett helyiségei nem vezetik rá?

Két lehetőség van rá.

A legszokottabb oka valami fájdalom, mely az embert mulóan ugyan, de hevesen megtámadja; közönséges arcz — vagy fogszagatás, heves gyomor — vagy fejfájás. A segítségül hívott orvos, gyakran csak, mert máskép segíteni nem bír, sokszor — ezt meg kell vallani — csak hogy végezzen a beteggel, ki annál türelmetlenebb minél többet szenved, valami morfium-sónak néhány milli-grammját rendeli, melyet a fájó rész bőre alá kell befecskendeni. A hatás, az igaz, csodálatos. A fájdalom pillanat alatt megszűnik, csak hogy rövid időre; más-nap nagyobb erővel jelentkezik. A betegnek eszébe jut, mily hatással volt előtte való nap a csillapító szer, és újra elő-veszi. Engednie kell, és ez így tart néhány napig, mi alatt a hatás a méreg megszokásában nyilvánul; most már naponként egyszeri alkalmazása nem elegendő a fájdalom megszüntetésére; kétszer, háromszor, négyszer és tovább-tovább mindig többször kell ismételni.

És ekkor, uraim, beáll egy sajátságos tünetmenny; a kezdetleges fájdalom, az első gyógyítás indító oka, már rég megszűnt, de a szegény beteg nem hagyhat fel a morfium használatával; ha pár nap abba hagyja a mérgezést, azonnal emlékezteti oly heves fájdalom, melytől megfélekedezik mindenről, mely engedni és adagait mindannyiszor nagyobbítani kényszeríti, míg végre valóban iszonyú mennyiségeket ér el.

Az orvosok előzékenysége gyakran még segíti a *morfinománokat* e szánandó állapotba jutni.

Ők maguk beismerik irataikban, és én meg fogom Önöknek mutatni, hogy bűnhődnek is miatta, mert sokan közülök áldozatai a morfiumnak, még sokkal előbb mint betegek. Eleintén, ha egy beteg erősen kívánja a morfiumot, az orvost hívják, ki a kis műtétet maga végzi. De nemsokára, a mint a befecskendezést napjában többször kell ism-

telni, a kis morfumos üvegcsét meg a piczi ezüsthécskendőt, melylyel a gyógyszer a bőr alá kell bejuttatni, rábízza a betegápolóra vagy a családra, és ekkor veszve van minden.

Ki is állna ellen egy szenvedő és szeretett lény könyörgésének? Az orvos ugyan megtiltotta napjában többet mint egy befecskendezést alkalmazni, de ezt utóvégre nem kell oly szigorúan venni, valamivel nagyobb adag sem árthat; és így egy szép napon végre már a beteg maga megkeríti valahogy az üvegcsét és a kis szerszámot, és most már, ellenőrizetlenül, a szenvedély mohóságával, fecskendi be maga magának a morfumot olyan mennyiségekben, melyekre majd visszatérünk még.

Most már semmi sem tartja vissza, hogy örütségének teljesen át ne engedje magát. Újra meg újra viszi orvosának eredeti rendelvényét a gyógyszerárba, újra meg újra ismétlik neki azt, és megtörtént, hogy egy tíz centigrammnyi rendelvény után egy és ugyanazon egyén közel egy kilogramm morfumot kapott.

Ez, uraim, az első módja a *morfinomán*-ná lételnek, még pedig a természetes és becsületes módja. De van egy másik módja is, a világi, a kecses és előkelő.

Az imént tekintett morfinománok szánandó szenvedők, kik fájdalomkai enyhítését kísértik meg; az utóbbiak kényes emberek, kik mérgekben keresik azon izgatót, melyre eltompult idegeik és fásult képzeletük már nem képes. Ezek valóságos szövetkezésnek tagjai, kiknek csak egy a vágyuk: híveket gyűjteni; ezek valóságos misszionáriusai a méregmániának. Minden bűnösnek és minden fogyatékosnak is tulajdona az, hogy törekszik másokat magához hasonlónak tenni. A farkatlan róka meséje nem tegnapi keletű. Az iszákosok mily megvetéssel vannak eltelve a józan emberek iránt, és mennyire iparkodnak mindig azon, hogy a körülöttük levőket is magukkal rántsák, még annak az árán is, hogy eleintén önmagukat kellene az

eltántorítandók megnyerésére valamitől megfosztaniok, és sajnos, nagyon is gyakran sikerül propagandájuk!

A morfinománok is ilyenek. Szeretik bűnüket prédikálni. Két jó barát találkozik; az egyik panaszkodik a másiknak tompa fájdalomról, mely kínozza, búról, unalomról; semmi sem tetszik neki; a társaság, a futtatások, a színház nem szórakoztatják többé; megunta már életét. Művelt ember, bár maga titokban áldozzék az iszákosságnak, még sem tanácsolná másoknak, hogy bűját borba fojtsa; de a morfiúm — hisz az gyógyszer! — és azt tanácsolva, az ember legfeljebb is csak egy kicsit doktoroskodik; és hogy ezt az emberek rendszeren szeretik is tenni, mindnyájan tudjuk. Így hát, mind inkább bizalmasabb beszélgetésbe mélyedve, tanácsadónk is végre megvallja, hogy ő maga is ép oly búskomor volt, míg végre a morfiúmhoz folyamodott, a mint neki azt tanácsolták, azóta pedig egészen jól érzi magát.

És így már a pusztá beszélgetéssel szaporodik a felekezet tagjainak a száma; a morfinománok seregének az önkéntesei ezek. Az egész világ beszél rólok, mindenkinek saját ismerősei közt is van valakije azok közül; az irodalom és a színpad hatásos tárgyul választja őket.

D a u d e t »L'Évangéliste« című, méltán híressé lett regényében ezen új szenvedélyről ezt mondja: »Az a szegény de L o s t a n d e . . . Ő is egyike azoknak, kik boldogtalanok . . . Hisz tudod, hogyan halt meg férje, a nagy gyakorlatok alkalmával lovárolt lebukva . . . Szegény . . . vigasztalhatatlan . . . csak egy az, a mi fájdalmát felejtetheti vele, a szúrásai . . . Igen . . . ő . . . hogy is mondják csak . . . morfinomán . . . Egész baráti köre vele együtt is az . . . Ha összejönnek ezek a hölgyek, mindegyik magával hozza piczi kis ezüsttokját a tüvel és méreggel . . . és aztán . . . krak! . . . a karon, a láb-száron . . . Nem álmosodnak el; jól érzik magukat . . . Szerencsétlenségre

azonban a hatás tompul, és az adagot nagyobbitani kell.«

Figyelemre méltó, hogy a fényűzés, mely mindenüvé befurakodik, a morfinomániát is meghódította a maga számára.

A kis fecskendő, melylyel a bőr alá vezetik be a morfiomot, elkerülve így a keserű ízt, mit a száiban maga után hagy, és az undort, melyet okoz, már mindenféle szellemes és művészes átalakulásokat ért

Legelőször is könnyen hordozhatóvá és egyszersmind elrejtethetővé kellett tenni. Egy párisi nagy gyáros, ki orvosi műszerek gyártásával foglalkozik, már egy egész arzenálját állította össze a morfinománia divatos műszereinek, a mint azokat vevőinek izlése és találmányai szerint készítette.

Van itt egy centigramm tartalmú morfiom-fecskendő, olyan minőt az orvosok használnak; egy kissé gyöngö, bajsosan kezelhető és nehezen elrejtethető; csak azon morfinománok használják, kik nem szégyenlik bűnüket, sőt ellenkezőleg, büszkéek rá.

Egy másik ügyesen el van rejtve egy zseb-gyufatartóban, s egy mellé helyezett apró üvegcsé a mérregnek egy délutánra való adagját tartalmazza. Egy szivartárczának látszó tokban el van helyezve minden, a mi a mérreg befecskendezéséhez szükséges.

Egy másik tokban egész készlet van. Társaságban ugyanis kissé kényelmetlen, a teendő szűrés előtt a fecskendőt a morfiommal megtölteni. A morfinománok kigondolták, hogy egy nagyobb és előre megtöltött fecskendőt hordanak zsebjökben, melyből, — időközönként megejtve a szűrást — mindannyiszor annyit szorítanak ki a mérregből, hogy estig a tartó kiürül.

Egy kis tok, melyben az ember himző készleteket vélne, piczi kis aranyfecskendőt és kis üvegcsé mérget tartalmaz. A nagy világ morfinománjai közt divattá vált újévi ajándécul egymásnak az egyéni izlésnek megfelelő megrende-

lés szerint készített fecskendőt és mérreg-üvegcsét tartalmazó, kívülről zománczott, faragott, névvel és címerrel ellátott morfiom-tokot adni. Egy ilyen apróság, melyet egy gazdag morfinomán hölgy rendelt meg mérregmániás társnője számára, nem kevesebb mint 350 frank volt.

Egy másik fecskendő, mely egy centiliter mérget tartalmazhat, a morfiom-dilettánsok apró szerszámaihoz úgy aránylik, mint egy nagy tengeri üteg egy kis hegyi ágyúhoz; ilyet használt egy beteg, kit magam ismerék és kiről majd hosszabban fogok értekezni.

Láttuk, hogy nem mindig a testi fájdalom vagy a lelki bánat szüli a morfinomániát; nagyon sokan üzik, úgy, mint a szivarozást, ivást vagy a zenét, hogy agyonüssék az időt, hogy elúzzék az unalmat, hogy céltalan álmodozással töltsék ki az ürességet, amit a dologtalanság a henyelők életében meghonosít. Csak ebből az okból mérgezi meg magát e pillanatban is a híres »egész Páris« és vele együtt valószínűleg az egész London és Berlin is.

Feltárva a morfiom-monománia okait — mielőtt iszonyú következményeit bemutatnám, — helyesnek tartom, előbb néhány étiológiai pontot megvilágosítani.

Azonban felmerül még előbb az a kérdés is, vajjon gyakrabban morfinománok-e a férfiak mint a nők? A statisztikai adatok szerint igen; esvén 100 férfira 25 nő. De azért a hölgyeknek nincs okuk, diadalmaskodni, mert az orvosok egyhangúlag mind azt mondják, hogy sokkal nagyobb a számuk, csak-hogy el vannak rejtözve, sőt egy író még azt is mondja, hogy sokkal inkább hazudnak. Minden esetre tény, hogy egyszer beleesve bűnükbe, nem bírnak tőle többé tartózkodni; de az értelmi zavar, mely bekövetkezik, náluk nem rontja meg annyira a lételt, mint az élete fenn-tartásaért dolgozni kénytelen férfi esetében; a nők az orvost sem kérdezik, és így nem kerülnek a statisztikába.

Közlő FARKASDI SÖRÖS LUIZA.
(Befejezése következik.)

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.